

מראי מקומות - סוכה

כד:

שום תנאי עליה מחמת הגירושין, שהרי א"א עוד להנשא לו, וא"כ נמצאת מנותקת לגמרי מבעלה, וממילא הגירושין חלים.

ה. כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצוי' אינה מחיצה

כ' הריטב"א "פי' שהרוח מנענעה פסולה". וכן לשון המג"א (שסג, ד), "ואפי' אין הרוח מפילו אלא מנידו", משמע דנדנד גרידא יכול לפסול המחיצה. וע' במקראי קודש (סוכות סי' ב, הררי קודש אות 3), דכ' לדייק מל' הרמב"ם בפיה"מ דלא ס"ל כן, דכ' "האילנות אין ראיות שיהיו דפנות אלא בב' תנאים, הא' שיהיו אותם האילנות בתכלית העובי והחזוק כדי שלא תניעם הרוח ויטו לארץ כאשר יקרה לענפים הדקים", משמע דנדנד גרידא אינו פוסל הסוכה. וכ' לדקדק כן גם מדברי הקרית ספר (סוכה פ"ד), דכ' "כל מחיצה שאינה עומדת ברוח מצוי' לא שמה מחיצה, דבעינן מחיצות מגיעות תוך ג' לארץ ומכוונות לסכך, והני דפנות הואיל ונעין ונדין ע"י רוח מצוי' דיבשה לאו הכי הו", משמע דרק אם ע"י הרוח מתבטלות המחיצות ממש פסול, ולא רק בנדנד בעלמא. וע' בחזו"א (או"ח ע"ה, ו) שכ' דהדין דכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד וכו' הוא דוקא בכה"ג שהרוח מפזרת את הענפים באופן שהן מתרחקין ג"ט זמ"ז, ובטל לי' מחיצה בההיא שעתא, ולא סגי לפוסלה בהא דמנדנד קצת.

וע' עמק ברכה (סי' י"ט) דכ' דבאמת נח' הראשונים הנ"ל בזה, דמשמע מל' הריטב"א הנ"ל וגם הרמב"ם ביד החזקה, דאפי' אם המחיצה רק מתנענעת ברוח פסול. וביאר ע"פ יסודו שם (הבאנו בדף כ"ג) דדינים אלו הם דינים בהלמ"מ בשיעור מחיצות, דיש גדרים בחזוק המחיצות, וא"כ שפיר שייך פסול היכא דמתנדנד אפי' קצת. וכן ע' בשו"ת משכנות יעקב (או"ח סי' קכ"ג ד"ה וכן יש) לדקדק מל' השו"ע (תרל, ז) דאפי' אם עדיין יש שיעור הכשר מחיצה, אבל אם מתנדנד אפי' קצת, דינו ליפסד משום הדין מחיצה שבו. וע' בהערות להגרי"ש דהביא מהאחרונים דהק' על ראב"י, מהו חידוש, הלא כבר אי' מח' תנאים לעיל בענין מחיצה שעתידה ליפול ברוח מצוי', וא"כ מה חידש. והביא דזה גופא החידוש, דלא רק אם ע"י הרוח מצוי' מתבטל הדופן מתורת מחיצה, אלא אפי' אם רק מנענעו קצת, מ"מ פסול מתורת מחיצה.

א. השתא דכתי' ספר, לספירת דברים בעלמא הוא דאתא פי' הריטב"א, דלשון "ספר" אינו ענין לכתיבה דוקא שיהא נידון כפרט אחר כלל, אלא ענין סיפור דברים של כריתות, שיכתוב בגט דברי כריתות.

ב. בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף

פרש"י, ליתן לה כסף לשם גירושין, וכו'. והעיר השפת אמת, דלכאנ"ו יותר הו"ל לפרש שתתן האשה כסף לבעל, כמו בעבד דכשיוצא בכסף הרי הוא נותן כסף להאדון. וע"ש שכ' להוכיח כדעת רש"י מהסוגיא דריש קידושין, וכ' דעכצ"ל דכיון דמקשינן הוי' ליציאה, א"כ כמו דבהוי' הבעל נותן הכסף, כן ביציאה יהי' כן.

ג. על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם אי"ז כריתות

הק' תוס', הא לאחר מיתת אביה אי"ז עוד בית אביה, וא"כ אינה אגידא ב"י לעולם, שהרי לאחר מיתת אביה שוב אין שום תנאי בהגט. ות"י דלעולם נחשב בית אביה, דבית אביה ג"כ נקראים כל יוצאי חלציו, ונמצא דהתנאי הוא לעולם. וע' בחי' הגר"ח (סטענסיל, גיטין כא: בשם הגרי"ז) שהביא מש"כ הרמב"ם (גירושין ח, יב) דהאומר ע"מ שלא תנשאי לפלוני אינו גט, דדומה לע"מ שלא תשתי יין לעולם, והק' הר"ן, הא לכאנ"ו דומה טפי לע"מ שלא תשתי יין בחיי פלוני, וזה לכאנ"ו מהני, שהרי יש לה כריתות, כשפלוני מת, וא"כ ה"ה ע"מ שלא תנשאי לו, ומ"ש. וביאר הגרי"ז דצ"ל בדעת הרמב"ם דכיון דלעולם לא תהי' יכולה להנשא לפלוני, אי"ז כריתות, דהא לעולם לא יהי' לו היתר. וזהו דלא כתוס' כאן, דמתוס' מבואר דאם במיתת אביה פקע השם בית אביה, יהי' הגט חל, אף דלעולם לא יהי' לה היתר ללכת לבית אביה, אבל כיון דלא יהי' עוד תנאי בהגירושין, סגי בזה שיחשב כריתות. וביאר הגרי"ז מחלוקתם, דהרמב"ם ס"ל דכיון דחלות הגירושין הי' ע"י תנאי זה, ותנאי זה לעולם, ממילא אין שייך שיחולו הגירושין, דאין גירושין חלין עם תנאים שאינם יכולים להתבטל לעולם. אבל תוס' ס"ל דאין הדין כריתות דין בחלות הגירושין, אלא שיש דין צדדי, דאם לאחר הגירושין הם יהיו עדיין מקושרים זל"ז לעולם על ידו אינן גירושין, אבל אם יהי' היכי תמצא דלא יהיו מקושרים להדידי עוד, ולמשל אם מת אותו פלוני, ונמצא דאין